

El riu

Imagina't un riu, imagina't un pont sobre un riu amb esqueis i un altre pont per on passa el tren, també per sobre el riu. Imagina't converses potser imaginades, però en tot cas converses en veu baixa de la guerra i d'un home apallissat a sobre d'aquest pont, llençat al riu, donat per mort. I els trens de fusta, atrotinats, passant pel pont.

Imagina't l'octubre de l'aiguat del mil nou-cents quaranta, només faltava l'aiguat, porca misèria. El seny laboriós del riu va sirgar fins a mar l'atapeïment acumulat. Imagina't sentir a parlar sempre de l'aiguat, de manera que l'aiguat passés a formar part de l'imaginari i del sentit tràgic de la vida i arribés a donar seguretat i confort pel fet de pensar que sempre pot venir un altre aiguat, perquè l'aiguat no cau, no explota, no sagna sinó que ve, arriba, atropella, passa i sempre més se'n parla.

No vas viure "en persona", com se sol dir, l'aiguat. Estaves feta i instal·lada al món, però eres un projecte humà adormit, tot just començat. Diuen que no t'adones de res, asseveració dubtosa perquè sí que vas sentir l'aiguat, el xip-xap de l'aigua, segurament pensaves, feliç de tu, retornar a l'úter.

Aquell aldarull era i seria sempre més la vida, en certa manera era la vida, amb les cases ensorrant-se com un advertiment que tot acaba ensorrant-se, aquell bramul, aquella cridòria de la gent arrossegada per l'aigua, els xiscles i l'horror, tot gravat a l'inconscient.

És bonic tenir certeses, els millors caràcters contenen elements de certesa, encara que només sigui una de sola. En aquest cas, la certesa del desastre imminent, la possibilitat constant del brogit i la fúria.

Imagina't la calor canicular, el riu baixava escorregut i banyar-se als esqueis era espectacular. Obtenir permís per introduir-se als dominis de la turbulència era meravellós perquè semblava una profanació o una provocació, sí, gosar arribar al lliit despullat d'unes roques gastades i suaus, banyeres on l'aigua quedava quieta i complaent i renovada i fresca. Poder capbussar-se i aparentment aprendre a nedar, perquè els límits quedaven marcats i no generaven la inquietud dels límits il·limitats. Poder imaginar-se una èmula de les sirenes o de l'Esther Williams i fer com si nedessis a les piscines de Hollywood.

I d'aquí ve que mai no vas aprendre a nedar, perquè els esqueis no tenien les mides perilloses de les piscines dels déus. I d'aquí ve que cada estiu un negat quedava embolicat de líquens i de joncs i els nedadors oficials rescataven el seu cos arrencant-lo de la fonda avarícia de l'aigua.

Imagina't hiverns de solemnitat; en aquells anys només el fred i l'aigua i l'austeritat eren solemnes. Hiverns de neu i gel i riu glaçat. Queia la neu impassible i flonja, com en la cançó d'Adamo, lenta i imparabile com si l'aboquessin a l'engròs sobre el gel del riu, on els més agosarats patinadors s'endinsaven a la recerca d'inseguretat i d'incògnita. I la neu anava caient impassible i fantasmal sobre el riu ancorat.

Imagina't la sortida de l'escola un migdia d'un altre octubre, sempre el mes d'octubre, quan per comptes d'anar a dinar s'anava a veure el riu que baixava gros i amenaçador. Imagina't veure l'amplada majestuosa del riu ajuntat amb el canal, les ales del riu esteses i l'arbre travessat, amb tronc i

arrels i branques i fulles i aquella velocitat inenarrable que marejava, mentre a les botigues del carrer del Pont es començava a buidar els prestatges baixos. Talonaris, carpetes, blocs i resmes de paper s'enfilaven al pis de dalt per si l'aigua tornava a mostrar-se intolerant i despòtica i per si pretenia, amb indolència, ensenyorir-se del baix vila. Si arribava trobaria el buit i l'absència com els soldats napoleònics invasors trobaren desallotjats els pobles russos i només trobaven buidor i absència i la victòria es convertia en victòria pírrica o amarga.

Imagina't que mentre hi hagi un riu hi haurà la possibilitat d'una desgràcia assoladora, llots putrefactes, imagina't que mentre hi hagi un riu hi ha els ponts que simbolitzen la llibertat de fugir. Imagina't passar el pont i penetrar en l'inconegut. Boscos i selves, deserts i dunes i sorres i pols, tot tan espès i indiferent i indesxifrabable.

Imagina't un riu.

Josefa Contijoch, *El riu*, dins *Contes vora el Ter*, Manlleu, Ajuntament, 2000, p.55-59